

ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸੌ ਰੰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਜੇਕੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਹੀ ਅਗਵਾਬੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਵੱਲ ਗਹੁ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਿੱਦਤ ਨਾਲ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹੁੰਪੀ ਜਿੰਦਗੀ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੰਗਮੰਚ 'ਤੇ ਜੋ ਬੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਰੰਗ-ਬੰਧਰੋਂ ਛੱਲ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗਮੀਆਂ, ਉਦਾਸੀਆਂ ਤੇ ਰੁਹਿਕਿਆਂ ਦੀ ਪੱਤੜੜ ਵੀ ਇਸੇ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜਰਦਿਆਂ ਜਵਾਨੀ, ਬੁਢਘਾ ਤੇ ਮੌਤ ਤਕ ਦਾ ਸਫਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਬੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਗਮੀਆਂ ਦਾ ਗੁਲਦਸਤਾ ਹੈ। ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਬੁਸ਼ੀ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਦੌਡਿਆ ਫਿਰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰਾ ਕੁਲਦੀਪ ਕਲਪਨਾ ਦਾ ਇਹ ਸੋਅਰ ਪੜਿਆ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, 'ਭੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸੌ ਰੰਗ ਵੇਂ ਲੋਕਾ, ਦਰਦ ਦਾ ਇੱਕੋ ਰੰਗ' ॥ 'ਕਈ ਮਨੁੱਖ ਬੁਸ਼ੀ ਦੀ ਬੁਝਰ ਸਣ ਕੇ ਐਨੇ ਭਾਵਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਅੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਬੁਸ਼ੀ ਝਲਕਦੀ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਚਾਨਕ ਮਿਲੀ ਕੋਈ ਅਲੋਕਾਗੀ ਬੁਸ਼ੀ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਪਚਾਉਣੀ ਆਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਰ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਲਾਣਾ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਬੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪਾਗਲ ਹੋ ਉਠਿਆ। ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਬੁਸ਼ੀ ਦੀ ਬੁਝਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਹਿਜ ਰੁਪ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਮਾਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਲੋਕ ਬੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧੂਮ-ਪੱਤੇ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਆਪੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਗੁਮ ਜਾਂ ਦਰਦ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਿਆਂ ਘਟਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੁਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤਿਆਂ ਦੁਣ-ਸਵਾਈ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪਲ ਹੋਵੇ, ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਇਹ ਉਤਸੁਕਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਬੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨੇੜਲੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਰੰਗਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇਸਤਾਂ ਤੇ ਸਨੋਹੀਆਂ ਨਾਲ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸਾਂਝਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕਿ ਬੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲੱਗ ਜਾਣ। ਬੁਸ਼ੀ, ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜਿੰਦਗੀ ਨਿਉਣ ਤੇ ਸੰਸਾਰਿਕ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਨ ਲਈ ਤਾਂਘ, ਉਮੰਗ ਤੇ ਹੋਸਲ ਬੁਝਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਜੇ ਸਾਰੇ ਸਿਪਾਂਤ, ਫਿਲਾਸਫੀਆਂ ਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਦੌੜ ਪਿੱਛੇ ਮੁੱਲ ਕਾਰਨ ਬੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਪਿੱਛੇ ਅਸਲੀ ਉਦੇਸ਼ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬੁਸ਼ੀਆਂ ਸੰਗ ਮਾਨਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਮਹਿਕ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਸੁਨੇ ਵਿਹੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਦੀਆਂ ਮਾਸਮ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਰੌਣਕਾਂ ਦੇ ਸੁਹੇ ਗੁਲਾਬਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਪਸਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਹਿਆਂ ਲਈ ਬੱਚੇ ਦੀ ਆਮਦ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਹੋਰ ਗਹਿਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੁੜਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਜਹਾਨ ਹੀ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਲੱਗਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬੰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਅਨੇਕ ਬੁਸ਼ੀਆਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀ ਬੇਸਥਰੀ ਨਾਲ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਕੂਲ ਭੇਜਣ ਦੀ ਬੁਸ਼ੀ ਮਾਹਿਆਂ ਕੇਂਦੇ ਸਾਂਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਲਤਾ, ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹ ਬੱਚੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਸਾਦੀ ਦਾ ਮੌਕਾ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਅਸੀਂ ਬੁਸ਼ੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਬੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੇਕਿਆ ਵਿੱਚ

ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ ਕਦਰਤੀ ਕਰੋਪੀ ਦੀ ਮਾਰ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਪੁੱਤ ਦੇ ਦਰਦ ਦੀ ਇੰਹਾ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕਦਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਹੋਵੇ ਜਿਹੜਾ ਘਾਰੇ ਦਾ ਵਣਜ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਧੰਨ ਜਿਗਰਾ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਲਗਾਤਾਰ ਘਾਰੇ ਸਹਿ ਕੇ ਵੀ ਅਗਲੀ ਫਸਲ ਬੀਜਣ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਲਹਿਲਾਹੁੰਦੀ ਫਸਲ ਦੇਖ ਕੇ ਜੱਟ ਦੀ ਭੁਸੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਜਾਉ ਤਾਂ ਰੋਟੀ-ਰੋਜੀ ਦੀ ਖਾਤਰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਦੇਸ਼ ਪਰਤਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਤੇ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਖੁਹਾਰੇ ਹੋ ਭੁਸੀ ਦੇ ਹੰਡੂ ਉਮੱਡ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵੀ ਭੁਸੀ ਵਿੱਚ ਨਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਭੁਸੀ ਨੂੰ ਸਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਨੂੰ ਭੋਗਾਵਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਯਿਹ ਅਨਬਵ ਹੋਵਾ ਹੈ। ਪੜੀ ਦੀ ਯਾਦ

ਵਿੱਚ ਤੱਤਪਦੀ ਨਵ-ਵਿਆਹੁਤਾ ਨੂੰ ਜਦੋਂ
ਵੀਜ਼ਾ ਲੱਗਣ ਦੀ ਬਖਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ
ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀ ਭੁਸੀ
ਲਿਸ਼ਕਾਂ ਮਾਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਥਣਾ ਚ
ਦੱਸਣਾ ਬਹੁਤ ਅੰਖਾ ਹੈ। ਕਵੀ, ਲੇਖਕ,
ਚਿੱਤਰਕਾਰ, ਬੁੱਤਘਾੜਾ ਆਦਿ ਕਲਾਕਾਰ
ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੈਸ ਰਚਨਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਦੇ
ਹਨ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਤਿਖਪਤੀ ਹੁੰਦੀ
ਹੈ, ਉਹ ਵੱਡੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਸੀ ਤੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ
ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਤਰੀਵ ਭੁਸੀ ਦੀ
ਥਾਹ ਪਾ ਸਕਣਾ ਹਾਰੀ-ਸਾਰੀ ਦੇ ਵੱਸ
ਦਾ ਰੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭੁਸੀ ਮਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ
ਨਾਂ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨ ਕੇ ਹਰ ਇੱਕ
ਨੂੰ ਭੁਸੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਨਵਾਂ
ਸੂਟ ਪਹਿਨ ਕੇ ਜਿਹੜੀ ਭੁਸੀ ਅੰਤਤ ਦੇ
ਮਨ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ
ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।
ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਖਿਡੜਣਾ ਲੈ ਕੇ ਜਿਹੜੀ ਭੁਸੀ
ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਥਾਹ ਕੌਣ ਪਾ
ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਗੱਲ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ
ਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਤੋਂ ਉਤੇ ਨਿਰਭਰ
ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੀਵਨ ਦੀ ਕਿਸ
ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦਾ
ਹੈ। ਆਸਾਵਾਦੀ ਸੌਚ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਨਿੱਕੀਆਂ
ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਭੁਸੀ ਦੇ ਅਰਥ
ਤਲਾਸ਼ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਜੇਕੇ ਤਲਖੀਆਂ
ਭਰਪੂਰ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੁਸੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਸੀਮਤ
ਹੋਂਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ
ਉਦਾਸ ਤੇ ਦਰਦਮਈ ਬਖਰਾਂ ਨਾਲ
ਭਰੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਹੁਤ ਕੀਮਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ
ਸਾਨੂੰ ਭੁਸੀ ਦੇ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਦੋਂ ਗੁਆਉਣਾ
ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।

ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਭੁਸੀ ਤੇ
ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਅਸਲੀ ਅਨੁਭਵ ਢੁਜਿਆਂ
ਹੋ ਕੇ ਹੋ ਜੀ ਹੋ ਵੱਡੀ ਹੋ ਵੱਡੀ ਹੈ।

ਨੂੰ ਦ ਕ ਹਾ ਅਮਲਾ ਅਰਥਾਂ ਵਚ
ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਬੁਸ਼ਟੀਆਂ
ਮਾਨਣੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਆਓ,
ਬੁਸ਼ਟੀਆਂ ਵੰਡਣ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰੀਏ।

ਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰੀਝਾਂ, ਚਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿਰਜੇ ਸੁਪਨੇ, ਸਭ ਕਉ ਮਲੀਆਮੇਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਸਲ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੜ੍ਹਾਂ ਪਾਣੀ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਵਕੀਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਕਿਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸੀਦਾ, ਅਗਿਆਕਾਰ, ਹਉਮੈ ਤੋਂ ਦੂਰ ਤੇ ਦਿੜ੍ਹ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੋ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੌੜ ਵੱਚ ਵੀ ਲੜਕਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਵੇਂਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਵਾਹਕ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੁਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਛੁਹਣ ਦੀ ਜਾਚ ਪਾਉਣ ਵੱਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਾਂ ਦੀ ਪਦਾਰਥਕ ਦੌੜ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਸਤਿਆਂ ਦਾ ਰੰਗ ਫਿੱਕਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਉਥੋਂ ਹੀ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਾਦ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬੇਮੁੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਵਾਡਗੀਆਂ ਨਾਲ ਦਸਤਪੰਜਾ ਲੈਣ ਦੀ ਚ ਅੱਲਾਦਾ ਨੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਖਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਟਨਸਾਲਾ ਮਾਪੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਟਨਸਾਲਾ ਵੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤੁਏਂ ਦੇ ਉਹ ਪਾਠ ਸਿੱਖਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਨੁਹਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਦੱਦਾਂ ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤੁਏਂ ਦੇ ਉਹ ਪਾਠ ਪਿਆਨ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹੈ ਸਾਡੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਦਰਿੰਦਗੀ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ ਬੁਸ਼ੀ ਵੱਚ ਚਾਂਘਾਂ ਕਿਉਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ?

ਉਸ ਨੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾਕਸ਼ੀ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ? ਦਰਾਸਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਘਰਾਂ ਵੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੀਕਾਂ, ਗਾਲਾਂ ਦੀ ਵਾਡਾਵਾ ਅਤੇ ਹਾਸਿਆਂ ਵੱਚ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੱਚ ਤੇਰੜ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਪਦਾਰਥਕ ਦੌੜ ਵੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਪੇ ਆਪਣੀ ਛੁਲ੍ਹੀ ਹੋਈ ਜੇਬ ਨੂੰ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਅਹਿਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਪੂਜੀ ਅੱਲਾਦਾ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਨ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਆਪਣੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵੱਚ ਆ ਰਹੀ ਗਿਰਾਵਟ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਰ-ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਰੰਗ ਫਿੱਕੇ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਘਰ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਕੋਠੀਆਂ ਉਸਾਰਨ, ਮਹਿੰਗੇ ਫਰਨੀਚਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁੱਖ ਸੂਹਲਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦਾਨ ਲਿਆਉਣ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੀ ਅਹਿਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਕਹਿਣ-ਸੁਣਨ ਨਾਲੋਂ ਨਕਲ ਹੀ ਆਪਣੀ ਅਹਿਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਇਹ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸੋਹ, ਪਿਆਰ, ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਦੀ ਕਦਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ 'ਘਰ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਮਾਪੇ, ਅੱਲਾਦਾ ਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਆਦਰਸ਼ ਦਾ ਫਰਜ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਬੱਚੇ ਨੇ ਕਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਦਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜੂਰ ਚੱਲਣਗੇ। ਸਰਵੇਖਣ ਵੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੱਚੇ ਵਿਗੜ ਕੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ 'ਭੂਤਵਾੜਾ' ਵੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕੁਹਿਣ ਲੱਗਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹੈ ਸਾਡੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਦਰਿੰਦਗੀ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ ਬੁਸ਼ੀ ਵੱਚ ਚਾਂਘਾਂ ਕਿਉਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ?

ਉਸ ਨੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾਕਸ਼ੀ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ? ਦਰਾਸਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਘਰਾਂ ਵੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੀਕਾਂ, ਗਾਲਾਂ ਦੀ ਵਾਡਾਵਾ ਅਤੇ ਹਾਸਿਆਂ ਵੱਚ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੱਚ ਅਤੇ ਅਪਣੇ ਅੱਲਾਦਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੇਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਡ ਸ਼ਬਦੀ, ਗਾਲਾਂ, ਰੱਣ-ਪਿੱਟਣ ਵਾਲੇ ਸੀਰੀਅਲ, ਖੂਨ-ਖਾਧੇ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਲ ਭਲਾ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਰੁਖ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਹੋਵੇਗਾ ? ਦਰਾਸਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਵਣ ਜਾਚ ਦਾ ਸਥਕ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜੇਕੇ ਸਮੇਂ ਹਰ ਘਰ ਵੱਚ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਦੀਵਾ ਜਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਵੈ-ਚਿੰਤਨ, ਸਵੈ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਜਾਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟੋਕਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲ ਦੇਖ-ਦੇਖ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਕਹਿਣ-ਸੁਣਨ ਨਾਲੋਂ ਨਕਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਮਾਪੇ, ਅੱਲਾਦਾ ਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਆਦਰਸ਼ ਦਾ ਫਰਜ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਬੱਚੇ ਨੇ ਕਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਦਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜੂਰ ਚੱਲਣਗੇ। ਸਰਵੇਖਣ ਵੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੱਚੇ ਵਿਗੜ ਕੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਕਰਦਿਆਂ।

ਅਤੇ ਕੋਈ ਕਿਪਰੇ ਲੁਕ ਲੁਕ ਕੇ ਰੋਇਆ ਪਤੀ ਦੀ ਗਣੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਹਿਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਅੰਤਰ ਆ ਨਾਲ ਲੋਭੇਗੀ। ਜੋ ਹੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਪਾਸੋਂ ਪਾਸੋਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮਿਨ ਆਫ਼ ਆਫ਼ ਆਵੇ

ਮਾਤ੍ਰੇ ਤਾਂ ਦਿਹਾਂਦੇ ਮੁੱਦ ਮਕੱਈ ਦਾ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮਨਭਾਉਂਦੀ
ਖੁਰਾਕ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਸਾਗ
ਚੌਂ ਜੇ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਮਨਫ਼ੀ ਕਰ
ਏਥੀਏ ਤਾਂ ਸੁਆਦ ਪੱਧੋਂ ਪਿੱਛੇ ਕੁਝ
ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਸਾਗ ਨਾਲ
ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਤਾਂ
ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ
ਉਸ ਦੇ ਸੁਆਦ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ
ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੱਕੀ ਦੀ ਛਸਲ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਉਂਠੀ ਦੀਆਂ ਛਸਲਾਂ
ਚੰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹੂ
ਪੰਜਾਬ ਚੰਮੱਕੀ ਦੀ ਛਸਲ ਦੀਆਂ ਕਈ
ਹਾਈਬਿਡ ਕਿਸਮਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਣ
ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਿਆਲ ਤੇ ਗਰਮੀ ਦੋਵਾਂ
ਮੌਸਮਾਂ ਚੰ ਵੀ ਬੀਜੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਹੈ,
ਪਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਸਾਗ ਨਾਲ
ਮੁੱਕੇ ਢੋਂਡਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਚੰ ਰੂਹ ਵਿੱਚ
ਵੱਸ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮਿੱਠਾ ਮਿੱਠਾ ਸੁਆਦ
ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੜ੍ਹ ਮਹੀਨੇ ਬੀਜੀ
ਤੇ ਅੱਸੂ ਕੱਤਕ ਚੰ ਪੱਕਣ ਵਾਲੀ ਦੇਸੀ
ਤੇ ਲਾਲ ਭਾਗ ਮਾਰਦੀ ਜੁਆਰ ਦੇ ਹੀ
ਹਿੱਸੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਲਈ
ਸਿੰਚਾਈ ਸਹਲਤਾਂ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਤੌਰ
ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ
ਦੇਸੀ ਮੱਕੀ ਗਾੜ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਾਂ ਮੀਤਾਂ

A large pile of ripe yellow corn cobs, likely harvested, showing their bright yellow kernels and green husks.

ਕੰਮ ਨਿਬੇਝਨ ਲਈ ਦੇਰ ਗਾਤ ਤਕ ਡਟੇ
ਰਹਿੰਦੇ । ਅਜਿਹੀਆਂ ਖੁਗਾਕਾਂ ਖਾਣ
ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਢੂਠਨ ਦੇ ਬਦਾਅ, ਦਿਲ ਦੀ
ਗਤੀ ਰੁਕਣੀ ਜਾਂ ਤੇਜ਼ ਹੋਣੀ, ਮੋਟਾਪਾ,
ਭੁਖ ਨਾ ਲੱਗਣੀ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਨੂੰ
ਵਿਟਾਮਨਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਜਾਂ ਖਨ ਦੀ ਘਾਟ

ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਮੌਜ ਬਹਾਰਾਂ ਮਾਣ ਰਹੇ
ਜ਼ਾਇਆਂ ਲਈ ਦਾਣਿਆਂ ਵਾਲੀ ਭੱਠੀ
ਤੋਂ ਦਾਣੇ ਭੁੱਨਾ ਕੇ ਚੱਬਣਾ ਹੀ ਵੱਡਾ
ਰੁਝੇਵਾਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ । ਘਰਾਂ 'ਚ
ਰੋਸਮਹਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਉਲਿਝੀਆਂ ਪੇਡ੍ਹੀ
ਸਮਾਜੀਆਂ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਚਨਿਲੀਜ਼

ਭੁੱਲੋ . . ਅਤੇ 'ਤਿਲ ਵਿਰਲੇ ਜੋ ਸੰਸਘਣੇ, ਵੱਟੇ ਵੱਟ ਕਪਾਹ, ਲੇਫ਼ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਮਾਰ ਕੇ ਮੱਕੀ ਵਿੱਚ ਦੀ ਜਾਹੁ। ਅੰਜ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਡੇਢ ਦਹਾਕਾ ਪਾਰ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਜਨ-ਕੀਵਨ ਦਾ ਮੁਹੱਦਦਰਾ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਚੁਣੁਣ ਦਾਣੇ ਭੁੱਨਾਉਣ ਤੋਂ ਚੱਬਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਖਤਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭੱਠੀ ਵਾਲੀ ਚਾਚੀ ਵੀ ਅਖੰਤੀ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਚੁਗਾਚਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਜੁਆਕ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਚੰਟਾਈਆਂ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਚੁ ਸੁਖਵਹਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਥਣ ਨੂੰ ਫਿਰ ਟਿਊਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੋਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤਕ ਦਾ ਸਫਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਛੱਲੀਆਂ ਚੱਬਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਦੇ ਹੋ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਖਿੱਲਾਂ ਤੇ ਮੁਰਮਰਿਆਂ ਚੁ ਕੀ ਫਰਕ ਹੁੰਦੇ? ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਭੱਠੀ ਵਾਲੀ ਚਾਚੀ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠਣ ਦੀ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਘਰਦਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੇ ਜੇਥੇ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ, ਚਾਕਲੇਟ, ਲੇਜ਼, ਕੁਰਕਰੇ, ਨੰਡਲਸ, ਬਰਤਾਨ ਨਾਲ ਕੁਕੂ ਦੀਆਂ

ਚੰਡੀ ਕਿਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸ਼ਬਦੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੁੱਖ ਦੇ ਚੰਥੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਦੁੱਖ ਦੇ ਘਰ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸ ਕਦੇ ਹੀ ਪੇਕਿਆਂ ਵੱਲ ਗੋੜਾ ਮਾਰਨਾ ਤੇ ਉਹਦੇ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਘਰ ਸੁੰਨਾ ਹੋ ਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਧੀਆਂ ਅਪਣੀ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸਮਝਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਪਾਸ਼ ਦੀ ਵਿਡਾ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਅਜੇਕੀ ਸਮਾਜਿਕ ਬੱਥਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਹੋ ਕਿ ਚੜੀਆਂ ਦਾ ਚੰਬਾ ਉੱਡ ਕੇ ਕਿਧਰੇ ਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਚੰਥੇ ਹੀ ਕਿਧਰੋਂ ਉਠੋ ਪਰੋ ਬੰਨਿਆਂ ਤੋਂ ਹੋ ਖੋਤੇਗਾ। ਚੜੀਆਂ ਮਿਸ਼ੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਢੋਏਗਾ ਐਥੇ ਕਿਤੇ ਰੇ ਪਰੇ ਲੁਕ ਕੇ ਕੱਲਮ ਕੱਲਿਆਂ ਰੋਇਆ ਰੇਗਾ। ਵਾਹ ਕਿ ਇਹ ਕੁੜੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਨਾ ਚੜੀਆਂ ਦੇ ਚੰਥੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੋਂਦੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਡ ਕੇ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਰਾਣਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਏਗੀ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਕਾਵਡਾ ਪਸ਼ੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਉਸ ਚੜੀਆਂ ਦੇ ਚੰਥੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਨਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਉੱਡ ਕੇ ਕਿਧਰੇ ਹੋਰ ਜਾ ਵੱਸਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੜੀਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਲੀ ਘਰ ਕਿਹੜਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਧੀ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਘਰ ਉੱਤੇ ਪੜ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਜਦੋਂ ਨਵਵਿਆਹੀ ਵਹੁਟੀ ਘਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਡਾ ਕੁੜੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪੱਤੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਈ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮੰਡਾ ਤਾਂ ਹੁਣ ਹੱਥਾਂ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਨਵਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਇਕਲਿਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਦੇਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਝਟੋਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੱਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸੂਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਂ ਪੇਕੇ ਤੇ ਸਹੁਰੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਸੁਆਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਧੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਟਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਗਾਨਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਕਿਉਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਨ੍ਹਾ ਦਾ ਬਣਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲੜਕੀਆਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਫਰਜ਼ ਪੂਰੇ ਨਾ ਕਰਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਘਰ ਤੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਕੰਮ ਬੜੀ ਫਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਣੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਕਾਜ਼ ਹੋਰ ਚੰਗੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਸਭਿਆਚਾਰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਅੱਠਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਇਹ ਕੁੜੀਆਂ ਚੜੀਆਂ ਬੇਗਾਨੀਆਂ ਹੀ ਹਨ। ਕਿਉਂ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਗਾਨਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਕਿਉਂ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਚਿੜੀਮਾਂ ਦਾ ਚੰਗਾ

